

C/2024/1085

5.2.2024

**Eelotsusetaotlus, mille on esitanud Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (Poola) 9. novembril
2023 – kriminaalasi R. S-i süüdistuses**

(Kohtuasi C-661/23, Jeszek ⁽¹⁾)

(C/2024/1085)

Kohtumenetluse keel: poola

Eelotsusetaotluse esitanud kohus

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie

Põhikohtuasja kriminaalmenetluse pooled

R. S., Prokuratura Rejonowa Warszawa-Ursynów w Warszawie

Eelotsuse küsimused

1. Kas liidu õigust, sh ELL artiklit 2 ja selles väljendatud õigusriigi väärtust, ning ELL artikli 19 lõike 1 teist lõiku koostoimes põhiõiguste harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu:

- a) 11. märtsi 2022. aasta seaduse, mis käsitleb kodumaa kaitset (Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny) (Dz. U. 2023, jrk nr 1615), artikkel 233 sõnastuses, mis anti sellele 28. juuli 2018. aasta tsiviilseadustiku ja teatavate muude seaduste muutmise seadusega (Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw), mille kohaselt tühistati liikmesriigi sõjaväekohtuniku õigus jääda selle kohtu kohtuniku ametikohale pärast vabastamist tegevteenistusest (sh seetõttu, et ta tunnistati tegevteenistusse püsivalt sobimatuks), mis hõlmab ka kõnealuse kohtuniku õigust osaleda selle kohtu koosseisudes kohtuasjades, mis on talle määratud enne nende sätete jõustumist;
- b) 28. juuli 2018. aasta tsiviilseadustiku ja teatavate muude seaduste muutmise seaduse (Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw) (Dz. U. 2023, jrk nr 1615) artikkel 13, mille kohaselt saadetakse liikmesriigi sõjaväekohtu kohtunik, kes on vabastatud tegevteenistusest punktis a kirjeldatud asjaoludel, seaduse alusel pensionile?

Kas sellele küsimusele vastamisel on tähtsust asjaolul, et küsimuses 1 b nimetatud õigusnormi adressaadiks on praegu ja tulevikus ainult üks kohtunik, kes kuulub eelotsusetaotluse esitanud kohtu koosseisu (nn *ad hominem* õigus), ja et samal ajal jääb alles prokuröridele antud analoogne õigus, mille kohaselt võivad nad jääda sõjaväeasjade prokuröri ametikohale vaatamata tegevteenistusest vabastamisele?

2. Kas liidu õigust, sh esimeses küsimuses viidatud õigusnorme, tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi sõjaväekohtu kohtuniku seaduse alusel pensionile saatmine esimeses küsimuses kirjeldatud asjaoludel on kehtetu ja seetõttu võib see kohtunik jätkuvalt mõista õigust eelotsusetaotluse esitanud kohtu koosseisus ning kõik riigiasutused, sh kohtuorganid, on kohustatud võimaldama tal selles kohtukoosseisus senistel alustel õigust mõista?
3. Kas liidu õigust – sh ühest küljest ELL artiklit 2 ja selles väljendatud õigusriigi väärtust, ELL artikli 4 lõiget 3 ja selles väljendatud lojaalse koostöö põhimõtet, ELL artikli 19 lõike 1 teist lõiku, ELTL artiklit 267 ning tõhususe ja esimuse põhimõtteid, teisest küljest aga ELL artiklit 2 ja selles väljendatud demokraatia väärtust, ELL artikli 4 lõiget 2 ja võimude lahususe põhimõtet – tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi kohtu õigus või ka kohustus peatada eelotsusetaotlusega hõlmatud liikmesriigi õigusnormide, sh seaduste tasandi õigusnormide kohaldamine tuleneb vahetult liidu õigusest?

Kas sellele küsimusele vastamisel on tähtsust asjaolul, et liikmesriigi õigus ei näe liikmesriigi õigusnormide kohaldamise peatamise võimalust ette eelotsusetaotluse esitanud kohtule ja et sellise peatamise üle otsustamine seni, kuni eelotsusetaotluse esitanud kohus on võtnud arvesse selle eelotsusetaotluse vastuses esitatud liidu õiguse tõlgendamise elemente, on põhikohtuasja asjaoludel vajalik?

⁽¹⁾ Käesoleva kohtuasja nimi on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetluspoole tegelikule nimele.